

Betænkning afgivet af Kommunaludvalget den 15. maj 2008

Betænkning

over

Forslag til lov om regulering af statstilskuddet til kommunerne i 2009

[af velfærdsministeren (Karen Jespersen)]

1. Ændringsforslag

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. marts 2008 og var til 1. behandling den 24. april 2008. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kommunaludvalget.

Der henvises i øvrigt til udvalgets behandling af lovforslag nr. L 172 og L 173.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 7. april 2008 sendte velfærdsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA,
Hvidovre Kommune,
Sønderborg Kommune og
TEKNIQ.

Velfærdsministeren har over for udvalget kommenteret henvendelserne.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til velfærdsministeren til skriftlig besvarelse, hvoraf ministeren har besvaret 6 af spørgsmålene. Udvalget forventer, at ministeren vil besvare spørgsmål 7 inden 2. behandling.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget vil stemme nej til lovforslag nr. L 172, L 173 og L 174 ved 3. behandling. Forslagene er omdrejningspunkterne i regeringens og Dansk Folkepartis ønske om at detailstyre den kommunale økonomi i 2009, men formentlig også i overslagsårene, eftersom L 173 vedrørende nedsættelse af statstilskuddet til kommuner ved forhøjelser af den kommunale skatteudskrivning først kan blive revideret i 2011 eller 2012. Ikke mindst det sidste er betænkeligt, da en af hovedhjørnestenene i det kommunale selvstyre, som vi normalt bryster os af i Danmark, er den kommunale skatteudskrivning. Denne ret sættes nu de facto ud af kraft. S og SF har derfor fremsat ændringsforslag ved 2. behandling om, at L 173 kun skal gælde for 2009.

S og SF kan konstatere, at regeringen og Dansk Folkeparti har valgt skattelettelser til de rigeste frem for velfærd for danskerne, hvorfor de har været nødt til at sætte tommelskruerne på landets kommuner. Derfor har man etableret et tæskehold af nye regler og restriktioner frem for at sikre det, der i virkeligheden er vigtigt: at kommunerne har nogle realistiske økonomiske rammer til rådighed. Sandheden er, at der er et kæmpegab mellem de forventninger, som regeringen – ikke mindst i løbet af valgkampen – har skabt i form af løfter om mere og bedre velfærd, og så de økonomiske rammer, som den stiller til rådighed for kommunerne til at indfri de selv samme løfter.

Med dette forslag bliver regeringens detailstyring kørt helt ud i det ekstreme. Ud over at konsekvensen formentlig bliver, at staten i 2009 kommer til at bestemme kommunernes udgiftsniveau helt ned på niveau for den enkelte kommune, så vil forslaget også reelt fjerne overførselsadgangen mellem budgetårene. Det betyder, at en kommunal institution ikke kan spare op til noget ekstraordinært, en større investering el.lign. Det kan være børnehaven, der ikke får mulighed for en ny legeplads eller køb af en bus, eller det kan være svømmehallen, der ikke kan spare op til nye skabe i omklædningsrummet. Ud over at det vil være ødelæggende for den selvforvaltning og det tillidsforhold, mange kommuner har opbygget gennem årene med deres institutioner, bestyrelser og virksomheder om, at overskud kan overføres, så vil det alt andet lige kun føre til dårligere omgang med kommunernes driftsmidler.

Men når der så også i lovforslaget lægges op til, at sanktionerne skal gælde anlægsudgifterne, så bliver det helt mystisk. Ud over at der i økonomiaftalen for 2008 ikke var noget loft over anlægsudgifterne, hvorfor der er tale om et klart brud på regeringens aftale med KL, så er det netop på anlægsområdet, at kommunerne har brug for en budget- og regnskabsmæssig fleksibilitet. Et byggeri kan være svært at prognosticere og let komme til at gå over flere år. Der kan være behov for at overføre penge fra det ene år til det andet – måske kan man pludselig få en billigere entreprise i vinterhalvåret eller ved at udstrække byggeriet. Men derudover er der anlægsinvesteringer, f.eks. energibesparelser, som betaler sig selv i løbet af et eller to år. Hvorfor skal kommunerne straffes for at føre den klima- og energipolitik, som et stort flertal i Folketinget normalt er fortalere for? Det synes S og SF ikke, hvorfor S og SF har fremsat et ændringsforslag ved 2. behandling, der netop skal fritage energibesparende initiativer fra kommunernes bruttoanlægsudgifter.

S og SF har også fremsat et ændringsforslag, der skal undtage initiativer, der udspringer af udviklingsaftaler, fra opgørelse af kommunernes bruttoanlægsudgifter, da man har kunnet konstatere, at lovforslaget ellers let vil komme i karambolage med de udviklingsaftaler, regeringen selv har indgået med landets tre fattigste kommuner.

Det Radikale Venstres medlem af udvalget stemmer imod lovforslaget, da lovforslaget indebærer en alvorlig svækkelse af det kommunale selvstyre. Kommunerne bør i stedet mødes med tillid, og det bør aftales med kommunerne, hvorledes aftalesystemet kan moderniseres med indbygget sikkerhed, for at aftalerne overholdes af både regeringen og kommunerne.

L 174 medfører i helt særlig grad dybt uhensigtsmæssig budgetadfærd og pålægger reelt kommunerne en ekstraordinær sparerunde vedrørende budget 2008, selv om statsministeren i valgkampen i

november 2007 lovede at friholde de kommunale budgetter for 2008 for besparelser. Forslaget forhindrer nemlig den normale overførselsadgang mellem 2007 og 2008, med mindre overførslerne modsvares af tilsvarende økonomiske besparelser eller kommunen accepterer strafafgifter til staten i samme økonomiske størrelsesorden. Desuden er L 174 et klokkeklart aftalebrud fra regeringens side.

Ny Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (S, SF, RV og EL):

Til § 1

1) I *stk. 2* indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Ved opgørelse af kommunernes bruttoanlægsudgifter efter denne lov medregnes endvidere ikke udgifter, der kan henføres til energibesparende initiativer og initiativer, der udspringer af udviklingsaftaler, der er indgået mellem regeringen og kommuner«

[Udvidelse af, hvilke anlægsudgifter der undtages for opgørelsen]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Forslagsstillerne ønsker med det stillede ændringsforslag at understøtte kommunerne i at overholde de klima- og energimålsætninger, Folketinget har meldt ud i energiaftalerne med en række af Folketingets partier, og som klimaministeren og regeringen bryster sig af i deres internationale arbejde frem imod en ny klimaaf tale i København 2009, og at understøtte det udviklingsperspektiv, der var intentionerne i aftalerne fra 2007 med landets tre fattigste kommuner.

Erling Bonnesen (V) Britta Schall Holberg (V) Jens Vibjerg (V) Hans Christian Thoning (V)

Per Bisgaard (V) Hans Kristian Skibby (DF) fmd. Henrik Brodersen (DF)

Mike Legarth (KF) nfmd. Lars Barfoed (KF) Rasmus Prehn (S) Lene Hansen (S)

Lise von Seelen (S) Lennart Damsbo-Andersen (S) Flemming Bonne (SF)

Karl H. Bornhøft (SF) Johs. Poulsen (RV) Line Barfod (EL)

Ny Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Ny Alliance (NY)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 174

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsvar og høringsnotat, fra velfærdsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 21/4-08 fra Danmarks Lærerforening, BUPL og FOA
4	Uddrag fra Finansministeriets »Aftaler om Finansloven for 2008«
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Kopi KOU L 172 – spm. 2-18, til velfærdsministeren
7	Kopi KOU L 172 – spm. 19, til velfærdsministeren
8	Henvendelse af 30/4-08 fra Hvidovre Kommune
9	Henvendelse af 28/4-08 fra Sønderborg Kommune
10	Kopi KOU L 172 – spm. 21, til velfærdsministeren
11	Kopi KOU L 172 – svar på spm. 1, fra velfærdsministeren
12	1. udkast til betænkning
13	Kopi KOU L 172 – svar på spm. 2-20, fra velfærdsministeren
14	Henvendelse af 13/5-08 fra TEKNIQ
15	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 174

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvilke parametre der lægges til grund ved fastsættelsen af reglerne for opgørelse, fordeling og afregning af nedsættelsen, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om nærmere redegørelse for dispensationsbestemmelsens rækkevidde i lovforslaget § 3, stk. 2, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvilken betydning det har for ministerens vurdering, at overskridelsen af serviceudgifter og anlægsudgifter opgøres hver for sig, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvad begrundelsen er for det rentepålæg, der følger af § 5, stk. 2, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om kommentar til henvendelse af 30/4-08 fra Hvidovre Kommune, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm., om ministeren ikke vil finde det hensigtsmæssigt at udsætte hele eller dele af lovforslaget, til der er fundet en afklaring/indgået en aftale med KL (Kommunernes Landsforening), til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

- 7 Spm. om kommentar til henvendelse af 13/5-08 fra TEKNIQ, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå